

Sayın Başkan, Değerli Meclis üyeleri,

Odamızın Temmuz ayı olağan meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi şahsım ve yönetim kurulu adına saygıyla selamlıyorum. 15 Temmuz günü hainlerin, ülkenin meşru hükümetini yıkmaya yönelik girişimini etkisiz hale getiren Türk halkının kahramanlığı ilelebet hatırlanacaktır. O günün sabahından itibaren tankla başarılı olmayanlar, sokakta püskürtülenler ekonomi cephesinde Türkiye'yi yenebileceklerini zannettiler, ancak beklentileri kursaklarında kaldı. Evet ilk 1 ay oldukça sıkıntılı geçti. 1 ay içerisinde ülke risk primi %29 artış gösterdi. Derecelendirme kuruluşları Türkiye ekonomisi için her zamanki gibi ani duruş (sudden stop) riskinden bahsedip acele bir şekilde Türkiye'nin notunu aşağı çektiler. Ekonomik güven endeksi değeri, 2008 küresel kriz yılındaki değer de altına geriledi. Reel kesim güven endeksi son 7 yılın en düşük değerini aldı. İmalat sanayi üretimi temmuz ayında, önceki yılın aynı ayına göre %11 geriledi. Tüm bu gelişmeler ışığında Türkiye ekonomisi 7 yıl aradan sonra 2016 yılının 3. Çeyreğinde daralma gösterdi. Ancak bu olumsuzluklar oldukça kısa sürdü. Türkiye ekonomisi, 15 Temmuz sonrasında yaşanan bu olumsuzluklara rağmen, 2016 yılını %2.9'luk bir büyüme performansı ile kapatmıştır. Geçen sene ülkemiz üzerinde oynanan kirli oyunlar ve tezgahlar düşünüldüğünde bu oranın, rakamsal değerinin ötesinde bir anlamı vardır. Hiç kuşku yok ki bu hızlı çıkışta başta ekonomi yönetimimiz ve ekonomideki tüm aktörlerin tek yürek olmasının etkisi büyüktür. 17 Temmuz akşamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası "finansal piyasaların etkin işleyişinin sürdürülmesi amacıyla" bir dizi önlem aldı ki bunların en önemlisi, bankaların ihtiyaç duyacağı likiditenin sınırsız olarak sağlanacağını duyurulmasıydı. Bankacılık sisteminde olası likidite sıkışıklıklarının bu şekilde önüne geçildi. Sermaye Piyasası Kurulu, borsa'daki hızlı düşüşün önüne geçebilmek için firmalara herhangi bir limit söz konusu olmaksızın borsada kendi paylarını geri alım hakkı verdi. Bu süreçte sanayiciler olarak biz de üretimden vazgeçmedik. Ekim ayından itibaren Türkiye imalat sanayi, 15 Temmuz'un yıkıcı etkilerinden kendini sıyırmayı başarmıştır.

Değerli meclis üyeleri,

Çok zor geçen 2016 yılının sanayicimiz açısından sonuçlarını İSO-500'e bakarak da okuma imkanına sahibiz. Genel olarak değerlendirildiğinde; İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşları'nın 2016 yılındaki üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik bir artışla 450 milyar liradan 490 milyar liraya çıkmıştır. 2015 yılındaki %7'lik artış 2016 yılında %8.8'a çıkmıştır. Bunun anlamı, 15 Temmuz gibi olumsuz gelişmelere rağmen Türk sanayicisi ayakta kalmayı başarmıştır. İSO 500'ün toplam faaliyet karı 2015 yılında 44,1 milyar TL iken 2016 yılında yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu şekilde sanayi firmalarının karlılık oranını yüzde 8,7'den yüzde 9,4'e çıkardıkları görülmektedir. Söz konusu firmalarımız 52 milyar TL'lik faaliyet karının 29 milyarını finansman gideri olarak vermişlerdir ki bu rakam, sanayi kuruluşlarının faaliyet karlarının %55'ine karşılık gelmektedir.

Ancak son 5 yıllık rakamlar incelendiğinde görülecektir ki, İSO 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının faaliyet karlarının yarısından fazlasını her yıl finansman gideri olarak kullandıkları görülmektedir. Bir diğer önemli tespit ise şudur: sanayi kuruluşları büyümelerinin finansmanını özkaynak ile değil yabancı kaynak ile gerçekleştirmektedirler. 2010 yılında yarı yarıya olan özkaynak/borç oranının, geçtiğimiz yıl %62 ile borç tarafına döndüğünü görüyoruz. Yıllar bazında incelendiğinde sanayi kuruluşlarının mali borçlarının artış oranının, net satışlarının artış hızından daha yüksek olduğu görülmektedir. Tüm bu veriler bize, sanayi firmalarının özkaynaklarının geliştirilmesi noktasında atılması gereken adımların ne derece önemli olduğunu söylemektedir. Diğer taraftan şunu da belirtmeliyim ki, borçluluk meselesi yalnızca Türkiye'nin değil aynı zamanda Dünya'nın da bir sorunu olmaya devam etmektedir. Uluslararası Finans Enstitüsü verilerine göre global borç seviyesi, gelişmekte olan ülkelerin yaptıkları 3 trilyon dolar borçlanmanın etkisiyle 217 trilyon dolara ulaşarak rekor kırmış durumdadır. 2017 ilk çeyrek sonu itibariyle borç stoğunun dünya yıllık GSYH'sına oranı yüzde 327'ye ulaşmıştır. Geçtiğimiz yıl gelişmiş ekonomilerde kamu ve özel sektör borcu toplam 2 trilyon dolar azalırken, gelişmekte olan ekonomilerde borç 3 trilyon dolar artarak 56 trilyon dolara yükselmiş durumdadır. Diğer taraftan gelişmekte olan ekonomiler 2018 sonuna kadar 1,9 trilyon dolar borç ödeyecekler. En büyük borç geri ödemelerini gerçekleştirecek olan gelişmekte olan 4 ülke ise: Çin, Rusya, Güney Kore ve Türkiye'dir. Diğer taraftan Türk sanayisinin en büyük kuruluşlarının listede yer aldığı İSO-500'ün genel görünümü aslında Türk sanayinin en büyük sorunlarının başında gelen teknolojik dağılımı da net bir şekilde göstermektedir. En büyük 500 sanayi kuruluşumuzun %75'inden fazlası düşük ve orta-düşük teknoloji üretim yapan firmalarımızdan oluşmaktadır. Orta-yüksek teknolojinin payı %20 iken yüksek teknolojinin payı yalnızca %3.7'dir. İSO-500 yerine tüm imalat sanayi verilerini değerlendirecek ya da ihracatı teknoloji olarak dağıtsak, biraz önce size söylediğim görünümün ötesine ne yazık ki geçemiyoruz. Bugün hep söylenen "orta gelir tuzağı" meselesi ile bunun doğrudan ilgisi bulunmaktadır. İngiltere, kişi başına ortalama 10 bin dolar gelirden 25 bin dolara çıkabilmek için 55 yıl, Amerika 44 yıl, Fransa 32, İtalya ve İspanya 31'er yıl beklemişlerdir. Güney Kore ise 10 bin dolardan 25 bin dolara -çok daha kısa bir sürede- 19 yılda, Tayvan 18 yılda, Japonya 22 yılda sıçramıştır. Türkiye olarak biz, orta gelir tuzağından hızlı bir şekilde sıyrılmak istiyorsak, öncelikle sanayimizdeki "orta teknoloji tuzağını" aşmamız gerekmektedir. Burada Ankara'nın özel bir durumu var. Ankara tek başına ülkemizde üretilen orta yüksek teknoloji ürünlerin üretiminin 4/1'inden fazlasını yapıyor. Yüksek teknoloji ürünlerinin ise 5/1'ini üretiyor. Yani ülkemizde üretilen yüksek teknoloji ürünlerin yüzde 20'si Ankara'da üretilmektedir. Ankara'dan sonra gelen hiçbir il %10'a bile ulaşamıyor. Bunda TAI, ASELSAN, ROKETSAN, HAVELSAN gibi firmaların hem Ankara'nın sanayisine kabuk değiştirmesinde hemde İhracatın artmasında ciddi katkıları olmuştur. Üretimde, sanayide, ihracatta %3 seviyesindeki ileri teknoloji ile bunu başarmamız mümkün değildir. İSO-500 listesinde dikkati çeken bir diğer nokta Ar-Ge harcamalarıdır. 2016 yılında 500 büyük sanayi firmasının verilerinden, ar-ge harcamalarında %16'lık bir azalma olduğu anlaşılmaktadır. 2015 yılındaki 3,4 milyar'lık Ar-Ge harcaması 2,8 milyar liraya inmiştir. Yılın ikinci yarısından itibaren ekonomik gidişatın belirsizleştiği bir ortamda sanayicimizin ar-ge yapmasını beklemek rasyonel olmayacaktır. Ar-Ge için temel öncelik ekonomik öngörülebilirliktir. Ar-ge için gerekli ekosistemin herhangi bir parçasının eksik olması durumunda,

firmalarımız Ar-Ge'ye tüm destek ve teşviklere rağmen yanaşmayacaklardır. Bu noktada, devletin ar-ge desteklerine de kısaca değinmek gerekmektedir. Resmi verilere göre 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinden Ar-Ge'ye 8.1 milyar TL'lik doğrudan, 2.1 milyar TL'lik dolaylı kaynak aktarılacaktır. Ancak, bu kaynakları verimli olarak değerlendirecek insan kaynağından yoksunuz. Evet, Ar-Ge kanununda yapılan yeni düzenlemeler, Türkiye açısından önemlidir ve yapıldığı andan itibaren de bu düzenlemelerin yanında olduk.

Ancak halen Türkiye bütçesinden Ar-Ge'ye ayrılan pay %1.14'tür. 2016 yılında da bu oran aynıydı. En son açıklanan 2015 verilerine göre, imalat sanayi firmaları tarafından yapılan Ar-Ge'nin 16.9'u kamu kaynakları ile doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenmiştir. Biz, sanayiciler olarak bu rakamların daha da yükselmesi gerektiği kanaatindeyiz. Neden Ar-Ge'ye konuşmalarında bu kadar sık temas ediyorum? Ar-Ge, Türkiye'nin daha az kaynakla daha hızlı büyümesinin yolunu açacak en önemli anahtardır. Az kaynak kullanımı, aynı zamanda verimliliği de beraberinde getirecektir. Geldiğimiz nokta itibarı ile gelişmiş ülkelerde Ar-Ge artık, ülke genelinde ölçülen ve ele alınan bir unsur olmaktan çıkmıştır. Gelişmiş ülkelerde belirli sektörler Ar-Ge'de lokomotif görevi görmektedirler. Bunun için de Türkiye'nin "ileri teknoloji stratejisine" ihtiyacı vardır. Kaynak dağılımında verimliliğe imkan tanıyan "ileri teknoloji stratejisinin" oluşturulması ve kamusal desteklerin bu strateji çerçevesinde yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde Türkiye büyümesinin kalitesini ve desenini değiştirme imkanına sahip olacaktır.

Değerli meclis üyeleri,

Bu değerlendirmelerden sonra size kısaca içinde bulunduğumuz Temmuz ayını nasıl geçirdiğimizi, Türkiye'deki son ekonomik durumu ve görünümü paylaşacağım. İşsizlik oranı, ocak ayında yüzde 13 ile zirve yapmasının ardından yönünü aşağı çevirmiş durumdadır. Ancak, işsizlik oranı en son açıklanan nisan verisi ile yüzde 10.5'e kadar inmiş olsa da, geçen yıla göre yüksek seyrini hala sürdürüyor. Önümüzdeki dönemde bu rakamın daha da aşağılarda olacağını birlikte göreceğiz. Ankara Sanayi Odası istihdam seferberliğinde ciddi bir katkı gösterdi. Ankara, Ocaktan 16 Temmuz'a kadar 88 bin 659 kişi artı istihdam sağlamış durumdadır. Türkiye olarak baktığımızda aynı dönemde Net istihdam artışı ise 1 milyon 642 bin 427 kişi. İllere göre dağılımda ise Ankara, İstanbul, Antalya ve İzmir'den sonra 4. Sırada yer almaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Temmuz ayında bir önceki aya göre %1,9 oranında artmıştır. Haziran ayında 70 olan endeks değeri Temmuz ayında 71,3 olarak gerçekleşti. Endeksin alt bileşenleri incelendiğinde, tüketicilerin önümüzdeki dönemde konut, otomobil, dayanıklı tüketim malı satın alma ihtimalinde önemli ölçüde bir artış görünmektedir. Bu iç talepte toparlanmanın devam edeceğinin sinyalidir. TÜFE'de 2017 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre %0,27 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre %5,89, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,90 artış ortaya çıkmıştır. 6 aydan sonra ilk defa enflasyonda bir gerileme meydana gelmiştir. Son 5 aydır çift hanede devam eden enflasyonun önümüzdeki dönemde gerileyeceği tahmin edilmektedir. İhracat, Haziran'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,8 artarak yaklaşık 12,1 milyar

dolar oldu. Yılın ilk 6 ayında ihracat yüzde 8,2 ve son 12 aylık dönemde ise yüzde 4,5 artış gösterdi. Kasım ayından bu yana 8 aydır ihracatta artış kaydedilmektedir. Haziran ayında Bayram sebebiyle 2 iş günü eksik olmasına rağmen ihracatımız artış kaydetmiştir. Almanya ile tırmanan gerginliğin diğer AB ülkelerine yayılması durumu haricinde kısa vadede ihracatımızı olumsuz etkileyecek bir gelişme öngörülmemektedir. Hiç kuşkusuz ihracat 2017 yılındaki büyümenin en önemli bileşeni olacaktır. Uzun zamandan sonra dış ticaretin büyümeye pozitif katkı vermesi Türkiye açısından önemli bir gelişmedir. Bu değerlendirmeler ışığında genel makro ekonomik göstergeler, yılın ikinci yarısında daha iyi beklenmektedir. Bu da üçüncü çeyrekteki ekonomik koşulların olumlu gelişeceğini göstermektedir.

Değerli meclis üyeleri,

Hükümette bir revizyona gidildi ve uzun bir aradan sonra yeniden bir Ankara Milletvekilimiz, Sayın Jülide Sarıeroğlu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız olarak hükümette görev aldı. Kendisini de yönetim kurulumuzla beraber Cuma günü ziyaret edip başarılar diledik. Bu vesileyle yeni hükümetimize de başarılar diliyoruz. Görevden ayrılan sayın bakanlara bugüne kadar ki hizmetleri nedeniyle teşekkür ediyor, yeni görev alan bakanlarımıza da başarılar diliyoruz.

Değerli meclis üyeleri,

Konuşmamı Maliye Bakanımız Sayın Naci Ağbal'ın hafta sonu vergi oranları ve kdv konusundaki açıklamalarıyla ilgili birkaç şey söyleyip tamamlamak istiyorum. Maliye Bakanımızın öncelikle, Türkiye'de yerleşik çok önemli paradigmaları kırması yönüyle takdir edilmesi gerekmektedir. Sayın bakan özellikle sanayicilerimiz açısından büyük bir şanstır. KDV sisteminin Türkiye'yi artık taşıyamadığını söylemesi, kurumlar vergisindeki oranın gözden geçirilmesi gerektiğini dile getirmesi, gelirden düşülebilecek giderlerin kapsamını yeniden belirlemeye yönelik talimat vermesi, kesinlikle Türkiye'yi vergi düzenlemeleri anlamında ileriye taşıyacak unsurlardır. Özkaynak sıkıntısı çeken, borçluluk düzeyi sürekli artan sanayicinin KDV düzenlemesi ile bir nebze nefes alır hale getirilmesi öncelikli beklentilerimizin başında gelmektedir. Özel sektörün KDV alacağı 140 milyar lirayı bulmuştur. Diğer taraftan, tüm bu çalışmalara girdi sağlayacak bir yol haritası da sektörel kayıtdışılık oranlarıdır. Öncelikle Türkiye'de sektörler bazında kayıtdışılık oranlarının hesaplanması gerekmektedir. Sonrasında Türkiye için "optimum vergi oranının" hesaplanması gerekmektedir. Evet hep söylüyoruz, mevcut kurumlar vergisi oranı yüksek. Ancak Türkiye özelinde bu rakamın ne olmasının gerektiği de mutlaka yeniden hesaplanmalıdır.

Sözlerime burada son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.